

**Интервенция II.Г.3 „Инвестиции за неселскостопански дейности в селските райони“
ПРОИЗВОДСТВО****от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони****Краен срок за подаване на проекти – 29 април 2025, 23.59 ч.****➔ Цел и очаквани резултати**

Насърчаване на диверсификацията на икономиката в селските райони, на чиято територия съществува възможност да се развива бизнес, който допълва или подпомага селскостопанското производство. Специфични цели на интервенцията са:

- SO7 Привличане и запазване на млади земеделски стопани и други нови земеделски стопани и улесняване на устойчиво развитие на стопанска дейност в селските райони;
- SO8 Популяризиране на заетостта, растежа, равенството между половете, вкл. и участието на жени в селското стопанство, социално приобщаване и местно развитие в селските райони, включително кръговата биоикономика и устойчивото управление на горите.

Процедурата ще подпомогне развитието на технологиите в преработка на отпадъци в предприятията, образувани от собствената им дейност, включително текстил, полимерни и каучукови отпадъци, електроуреди и др, включително производство, насочено към ограничаване и намаляване на пластмасовите опаковки и пластмасовите изделия за еднократна употреба, внедряване на технологии за осигуряване на съответствие на пластмасовите изделия с европейските изисквания за пластмасите за еднократна употреба, внедряване на многократни и алтернативни продукти и материали, вкл. биоразградими/рециклируеми/зелени опаковки. Процедурата ще подпомогне и инвестиции, насочени към опазване на околната среда и борба или адаптация с климатичните промени, в т.ч. устойчива енергия и развитието на производства, свързани с намаляване на използваните суровини и материали, използване на алтернативни такива, както и на естествени и възобновяеми биоресурси вместо синтетични суровини.

➔ Общ бюджет и разпределение**46 756 925 евро**

Дейностите се изпълняват на територията на общините от селските райони, съгласно Приложение № 4 към настоящите условия и се разпределя в зависимост от вида допустими кандидати:

Общ размер на публичните средства	Земеделски стопани (26,66%)	Микропредприятия, неземеделски стопани (74,34%)
46 756 925 евро	12 000 000 евро	34 756 925 евро
91,447,194 лева	23,469,600 лева	67,977,594 лева

➔ Приложим режим

„Минимална помощ“ (**de minimis**) съгласно Регламент (ЕС) № 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. с таван до 300 000 евро.

➔ **Размер и интензитет¹ на БФП²**

- БФП - до 50%
- Минимален размер на допустимите разходи – 15 000 евро (29 337 лева)
- Максимален размер на допустимите разходите по проекта – 400 000 евро (782 320 лева)
- Допустими са авансови плащания в размер до 50% от одобрената финансова помощ

➔ **Допустими кандидати**

Земеделски стопани (ЗП), регистрирани по Наредба №3/1999г. най-малко 24 месеца без прекъсване преди кандидатстване, които не са прекратявали своята дейност и които:

- са регистрирани като ЕТ или ЮЛ по Търговския закон или Закона за кооперациите
- имат седалище на територията на селски район съгласно Приложение № 4 и
- икономическият размер на земеделското стопанство е най-малко левовата равностойност на 8 000 евро стандартен производствен обем (СПО) съгласно Приложение № 6.

Микропредприятия, по смисъла на чл. 3, ал. 3 от ЗМСП, както към датата на кандидатстване, така и към датата на издаване на акта по чл. 14, ал. 1 от Наредба № 4/2024 г. и които:

- са регистрирани като ЕТ или ЮЛ по Търговския закон или Закона за кооперациите
- имат седалище на територията на селски район съгласно Приложение № 4.

ВАЖНО за земеделските стопани

1. Земеделските стопани (ЗП) следва да са извършили пререгистрация по реда на Наредба № 3/1999 г. за стопанската 2024/2025 г. преди датата на подаване на заявлението за подпомагане. Анкетните формуляри следва да съдържат актуални данни за стопанството към датата на подаване на заявлението за подпомагане.
2. Минималният икономически размер на стопанства по т. 2.4. се проверява служебно чрез:
  - 2.1. За земеделските култури и съответните площи:
    - регистрирани в Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) за съответната стопанска година; или
    - налични данни за съответната стопанска година в регистъра на земеделските стопани по реда на Наредба № 3 от 1999 г.
  - 2.2. За вида и броя на отглежданите животни
    - регистър животни и пчелини в ИСАК към дата на подаване на заявлението за подпомагане;В случаите, когато броят на отглежданите животни не подлежи на вписване в Регистър животни и пчелини, се взима предвид посоченият в Регистъра капацитет на животновъдния обект.
3. За заявления за подпомагане, при които минималният СПО се доказва с намерения за засаждане/засяване през текущата стопанска година, минималният СПО трябва да е достигнат и за предходната стопанска година (2023/2024), и се доказва по посочения в т. 5.1 и т. 5.2 начин.
4. В случаите по т. 6. изпълнението на декларираните намерения се проверява преди изплащане на помощта по подадено искане за окончателно плащане, като при неизпълнение помощта може да бъде отказана изцяло само на това основание.
5. Не е допустимо доказване на минималният СПО с намерения за засаждане/засяване и/или с намерение за отглеждане на животни през стопанската 2023/2024 г., както и с намерения за засаждане/засяване на трайни насаждения и/или закупуване на животни през 2024/2025 стопанска година.
6. Обработваната от кандидата земя, която участва при изчисление на минималния СПО на земеделското стопанство, трябва да се стопанисва съгласно чл. 33б от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП).

¹Интензитетът на безвъзмездната помощ представлява процентното съотношение на размера на безвъзмездната финансова помощ спрямо общата стойност на допустимите разходи по всеки индивидуален проект.

²Безвъзмездната финансова помощ

7. Животновъдните обекти на кандидата трябва да са регистрирани по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД).
8. В случай на новообразуван/о ЕТ или ЕООД и собственикът му е регистриран ЗП по Наредба № 3 от 1999 г. като физическо лице и желае да кандидатства като ЗП, той трябва да отговаря на изискванията по т. 2.1, 2.3 и 2.4 от този раздел.
9. За новообразувани ЕТ и/или ЕООД, които желаят да бъдат признати обстоятелствата на едноличния собственик – физическо лице, регистрирано като земеделски стопанин по реда на Наредба № 3 от 1999 г., в заявлението за подпомагане тези кандидати отбелязват, че кандидатстват само в бюджета за земеделски стопани по т. 2.1. от раздел 5 „Бюджет по приема“.
10. За ЕТ и/или ЕООД, които не желаят да бъдат признати обстоятелствата на едноличния собственик – физическо лице, регистрирано като земеделски стопанин по реда на Наредба № 3 от 1999 г., в заявлението за подпомагане тези кандидати отбелязват, че кандидатстват само в бюджета за микропредприятия по точка 2.2. от раздел 5 „Бюджет по приема“.
11. В раздел 14 „Изискуеми документи“, които се подават на етап кандидатстване са посочени документите, които трябва да се приложат, за да се удостовери допустимостта на кандидата. Условието, за които не е предвиден документ, се проверяват служебно.
12. Клонове на юридически лица, регистрирани в България, не могат да участват в процедурата поради липсата на самостоятелна правосубектност.

➔ Недопустими кандидати

1. За които не са изпълнени условията по Раздел 10.1 „Критерии за допустимост на кандидатите“.
2. Са налице следните обстоятелства:
  - 2.1. не са изпълнили разпореждане на Европейската комисия за възстановяване на предоставената им неправомерна и несъвместима държавна помощ;
  - 2.2. физическо лице, собственик на капитала на кандидата/бенефициента ЕООД или собственик на предприятието на кандидата/бенефициента ЕТ или лицето, представляващо кандидата, за което е налице някое от следните обстоятелства:
    - осъден е с влязла в сила присъда, за престъпление по чл. 108а, чл. 159а -159г, чл. 172, чл. 192а, чл. 194- 217, чл. 219 – 252, чл. 253 – 260, чл. 301 – 307, чл. 321, чл. 321а, и чл. 352 - 353е от Наказателния кодекс;
    - осъден е с влязла в сила присъда, за престъпление, аналогично на тези по т. 2.2.1, в друга държава членка или трета страна;
    - налице е конфликт на интереси, който не може да бъде отстранен;
  - 2.3. имат задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и лихвите по тях, към държавата или към Столична община или общината по постоянен адрес или седалище на кандидата, освен ако е допуснато разсрочване, отсрочване или обезпечение на задълженията или задължението е по акт, който не е влязъл в сила.
  - 2.4. е установено, че:
    - са представили документ с невярно съдържание, свързан с удостоверяване липсата на основания за отстраняване или изпълнението на критериите за подбор;
    - не са предоставили изискваща се информация, свързана с удостоверяване липсата на основания за отстраняване или изпълнението на критериите за допустимост или подбор;
  - 2.5. е установено с влязло в сила наказателно постановление или съдебно решение, нарушение на чл. 61, ал. 1, чл. 62, ал. 1 или 3, чл. 63, ал. 1 или 2, чл. 118, чл. 128, чл. 228, ал. 3, чл. 245 и чл. 301 - 305 от Кодекса на труда или на чл. 13, ал. 1 от Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност или аналогични задължения, установени с акт на компетентен орган;
  - 2.6. са в открито производство или са обявени в несъстоятелност;
  - 2.7. са в производство по заличаване;
  - 2.8. са в производство по ликвидация, или са сключили извънсъдебно споразумение с кредиторите си по смисъла на чл. 740 от ТЗ, или са преустановили дейността си.
  - 2.9. се явяват възложители по чл. 5 и чл. 6 от ЗОП;
  - 2.10. имат задължения по чл. 162, ал. 2, т. 8 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

ВАЖНО

3. Изискванията по т. 2.3 не се прилагат, когато размерът на неплатените дължими данъци или социалноосигурителни вноски е не повече от 1 на сто от сумата на годишния общ оборот за последната приключена финансова година, но не повече от 50 000 лева.
4. Изпълнението на изискванията по точка 2 се проверяват служебно, с няколко изключения
5. Основанията за отстраняване по точка 2. се прилагат до изтичане на конкретни срокове
6. Кандидати/бенефициенти, за които е налице обстоятелство по точка 2 имат право да представят доказателства при подаване на заявлението за подпомагане или в срок до 10 дни от получаване на уведомление за констатираните обстоятелства, че са предприели действия за тяхното отстраняване, съгласно чл. 56 от Закона за обществените поръчки.
7. Не се предоставя подпомагане (БФП) на кандидати/бенефициенти, които не са независими предприятия по смисъла на чл. 4, ал. 2 от ЗМСП и за които се установи, че са учредени или преобразувани с цел получаване на предимство в противоречие с целите на интервенцията, включително с цел получаване на БФП;
8. Не се дава предимство, а даденото предимство се отнема в случаите, когато бъде установено, че кандидат за подпомагане е създад изкуствено условията, необходими за получаване на това предимство, в противоречие с целите на европейското право и действащото законодателство в областта на селското стопанство.

➤ Допустими дейности и условия за изпълнение

Инвестиции в неземеделски дейности, които се изпълняват изцяло на територията на селските райони и са насочени към **Производство на продукти**, които не са включени в Приложение I от Договора за функционирането на Европейския съюз, независимо от вложените продукти и материали, което производство попада в допустим сектор/раздел/група/клас от Приложение 8. Допустими сектори по кодове по КИД-2008.

Не се подпомагат туристически дейности, свързани с изграждане/ремонт/реконструкция на места за настаняване.

➤ Допустими разходи

1. Разходи за **материални активи (ДМА)**, вкл. чрез финансов лизинг на нови машини, съоръжения и оборудване до пазарната стойност на активите за:
  - 1.1. Закупуване и/или инсталиране на нови машини, съоръжения или оборудване
  - 1.2. Закупуване на специализирани транспортни средства
2. Разходи за **нематериални активи (ДНА)**:
  - 2.1. изработка на клиентски уебсайт
  - 2.2. изработка на мобилно приложение
  - 2.3. придобиване на лиценз за софтуер
  - 2.4. закупуване на софтуер, пряко свързан с работата на активите по т. 1.1
3. Разходи за **строително монтажни работи (СМР)** свързани с изграждане/реконструкция/ремонт на недвижимо имущество:
  - 3.1. Ново строителство на сгради и помещения
  - 3.2. Реконструкция на сгради и помещения
  - 3.3. Ремонт на сгради и помещения
  - 3.4. Закупуване и инсталиране на инсталации за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление и собствени нужди
  - 3.5. Закупуване и поставяне на преместваеми обекти
4. Допустими за подпомагане са общи разходи, свързани с подпомаганата дейност по Раздел 11, като: разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и управлението на заявлението за подпомагане, изготвяне на технически и/или работен проект, анализ по т. 1.3 и/или проектни решения за чертежи, схеми, изчисления и указания за изпълнението им от инженер конструктор/електроинженер, свързани с допустимите инвестиционни дейности по Раздел 11, строителен надзор, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, обследване за енергийна ефективност.

➔ **Условия за допустимост**

5. Допустими по точки 2.1 – 2.4 са разходи на обща стойност до **5 %** от разходите по т.1 и т.3, но не повече от общо **10 000 лева**
6. Разходите по т.4 не могат да надхвърлят **11 %** от сумата на допустимите разходи по т.1, т.2 и т. 3
7. Разходите по т.4 за консултантски услуги по подготовка и управлението на заявлението за подпомагане не могат да надхвърлят **5.7 %** от сумата на допустимите разходи по т.1, т.2 и т.3, но не повече от **35 000 лева**
8. Разходите по т.4 за изготвяне на технически и/или работен проект, включително и изготвяне на технологичен проект, анализ по т. 3.4 и/или проектни решения за чертежи, схеми, изчисления и указания за изпълнението им от инженер конструктор/електроинженер, не могат да надхвърлят **3,3 %** от допустимите разходи по т.1 и т.3 за проектирания обект
9. Разходите по т.4 за строителен надзор, не могат да надхвърлят общо **1,4 %** от сумата на допустимите разходи по т.3
10. Разходите за хонорари на архитекти, инженери и консултанти, инженери и консултанти, за обследване за енергийна ефективност, свързани с допустимите инвестиционни разходи по заявлението не могат да надхвърлят **2,5 %** от допустимите разходи по т.1 и т.3.

ВАЖНО

Стойността на отделни активи, дейности и услуги е допустима за финансиране до размера на определените референтни разходи (чрез една оферта), съгласно списък с наименованията на активите, дейностите и услугите, за които са определени референтни разходи, приложен към настоящите условия за кандидатстване - Приложение № 12.

За всеки заявен разход, който към датата на подаване на заявлението не е включен в списъка, кандидатът представя най-малко три съпоставими независими оферти.

➔ **Срок за изпълнение**

24 месеца, но не по-късно от 31 декември 2028г.

➔ **Ред за оценяване и приоритети**

Подпомагат се заявления, получили минимум **10 точки**. от общо максимални 51 точки., като допълнителни точки получават кандидати жени и/или лица с ТЕЛК, и/или кандидат за инвестиции:

- Във високотехнологични производства съгласно националните приоритетни икономически дейности, определени в Националната стратегия за насърчаване на малките и средни предприятия 2021-2027 г.
- В един или повече производствени сектори, свързани с развитие на дейности, характерни за регионалната специализация на района, (*Приложение № 9*)
- Най-малко 50% от допустимите инвестиционни разходи са свързани с инвестиции в производства, базирани на алтернативни производствени процеси, които могат да намалят екологичния отпечатък от дейността
- Над 30% от допустимите инвестиционни разходи са свързани с иновации.

Оценката се извършва в срок **до шест месеца** от крайната дата за подаване на заявленията.

- **За извършване на платена предварителна оценка, вкл. по отношение на финансовия капацитет на кандидата е необходимо представянето на Счетоводен баланс и Отчет за приходите и разходите (формуляри на Националния статистически институт) за 2023 г.**